

1. Referentie

Referentie	Vandercammen, M. (2010). Jongeren en drugs. Brussel: OIVO.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	onderzoeksrapport

2. Abstract

In dit onderzoek, uitgevoerd door het Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties, werd getracht het gebruik van cannabis en andere stimulerende middelen bij de Belgische jongeren (12-17 jaar) in kaart te brengen. Elk gegeven werd geanalyseerd in functie van de leeftijdsgroep, het geslacht, het onderwijstype, de grootte van het gezin (met 2 tot 5 personen), de locatie (Brussel, Vlaanderen, Wallonië), de sociaalprofessionele klassen, de rookgewoonten van de kennissenkring (vrienden, broers/zussen, familie en schoolmilieu), het profiel van de jongeren en de perceptie van persoonlijke relaties (verstandhouding met vrienden, gezin, tevredenheid met zichzelf, met omgeving) en een houdingsopzicht tegenover alcohol, tabak en drugs. Deze studie moet de federale, communautaire, gewestelijke en onderwijsbeleidsvoerders in staat stellen om over gegevens te beschikken met betrekking tot de bekendheid met, perceptie van, redenen voor en gedrag op het vlak van drugsgebruik bij jongeren. In totaal werden 2630 jongeren tussen 12 en 17 jaar bevraagd in de Belgische scholen.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Welzijn en gezondheid
Trefwoord(en)	Middelengebruik

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties Verantwoordelijke uitgever: Marc Vandercammen OIVO Stichting van openbaar nut – ON 417541646 Paapsestraat 20 1070 Brussel Tel.: 02 547 06 11 Fax: 02 547 06 01 www.oivo.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Hoe ziet het gebruik van cannabis en andere stimulerende middelen bij de Belgische jongeren (12-17 jaar) eruit?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief survey-onderzoek in scholen
Onderzochte groep	Aselecte gelaagde gecorrigeerde steekproef van 2630 Franstalige en Nederlandstalige leerlingen tussen 12 en 17 jaar in de Belgische scholen
Bereik	Nationaal (België)

7. Resultaten

<u>Cannabis</u>	
Cannabisgebruik	Meer dan 1 op de 4 jongeren van 12 tot en met 17 jaar rapporteert al cannabis gebruikt te hebben. Het aandeel jongeren dat reeds cannabis gebruikte of probeerde, is hetzelfde als in 2007, toen het met een dikke 10% steeg tegenover de voorgaande jaren. Het merendeel van de jongeren dat reeds cannabis gebruikte, deed dat in de vorm van een joint (82%), 61% met een waterpijp en 29% in combinatie met voedsel (vb. spacecake).
Recent cannabisgebruik	Bijna 1 jongere op 10 gebruikt cannabis op dit moment. In vergelijking met 2007 is dit niveau iets gedaald. 8% van de jongeren rookt op dit moment joints, 6% gebruikt cannabis via een waterpijp en 4% gemengd met voedsel zoals spacecake. Jongeren consumeren gemiddeld 5,7 maal cannabis tijdens de week (van maandag t.e.m. vrijdag). Zaterdag ligt dat gemiddelde op 2,7 en zondag op 1,7. Tegenover vorig onderzoek (2007) is de frequentie van het gebruik fors gestegen. Per week (ma-zo) gaven de jongeren aan dat ze gemiddeld 5,5 keer cannabis gebruikten; nu is dat bijna het dubbele: 10,1 keer. Net als bij alcoholgebruik wordt er in het weekend meer geconsumeerd dan tijdens de week: het uitgaan is een goede gelegenheid om cannabis te gebruiken. De gemiddelde leeftijd waarop jongeren voor de eerste keer cannabis proberen, is 14 jaar en 2 maanden.
Profiel van de cannabisgebruikers	Bij de 16-jarigen ligt het aandeel cannabisgebruikers het hoogst: 14% van hen gebruikt cannabis. In Wallonië (25%) en Brussel (14%) is het gebruik van cannabis populairder dan in Vlaanderen (3%). Jongeren die opgroeien in een éénoudergezin met enkel de vader, gebruiken vaker cannabis (22%). Bij de hogere sociale klassen blijkt men minder cannabis te gebruiken dan gemiddeld: 6% van jongeren met deze afkomst zegt cannabis te gebruiken. Jongeren die niet tevreden zijn over hun familie, over hun vrienden, hun school, hun woonplaats en over zichzelf, zijn vaker cannabisgebruikers (19%). Een groot deel (35%) van de rokende jongeren zijn ook cannabisgebruiker.
Solitair cannabisgebruik	Meer dan 6 op de 10 jongeren heeft nog nooit alleen cannabis gerookt. Bij bijna 1 op de 10 is het één keer voorgevallen en bijna een derde doet het meermaals. Jongeren uit het tso gebruiken minder vaak alleen cannabis (16%) dan jongeren uit het bso (52%). Leerlingen van de eerste graad secundair onderwijs gebruiken blijkbaar vaker cannabis alleen (46%) dan leerlingen van de derde graad (19%).
Cannabis volgens leeftijd	Opvallend is dat er al met cannabis wordt begonnen vanaf 12 jaar, net als in 2005. Bij de 16- en 17-jarigen stijgt het aantal personen die al cannabis hebben gebruikt tegenover 2007. De andere groepen dalen (lichtjes) of stagneren.
Cannabisgebruik volgens onderwijstype	In het aso en tso steeg het aandeel jongeren dat cannabis probeerde ten opzichte van vorige jaren. Enkel in het bso daalde het lichtjes. In het tso is het percentage dat ooit cannabis probeerde het hoogst, terwijl het percentage huidige cannabisgebruikers het hoogst ligt in het aso.
Consumptie van cannabis en alcohol	Meer dan 6 op 10 jongeren combineerde het gebruik van alcohol en cannabis meermaals. Meer dan 1 op 5 deed dit al een keer. In vergelijking met 2007 komt gecombineerd gebruik veel vaker voor. Toen had 28% van de jongeren nog nooit alcohol en cannabis

	gecombineerd.
Eerste gebruik: verschil tussen tabak en cannabis	In bijna de helft van de gevallen proberen jongeren eerst sigaretten alvorens cannabis te gebruiken.
Voorstel om cannabis te gebruiken	Het zijn voornamelijk de vrienden van wie men cannabis aangeboden krijgt. Meer dan de helft van de jongeren kreeg al cannabis aangeboden van een goede vriend(in), 66% van kameraden. Door familieleden wordt minder vaak cannabis aangeboden, enkel van een oudere broer of zus of van een ander familielid krijgen jongeren wel eens cannabis aangeboden. De jongeren uit het tso krijgen vaker dan gemiddeld cannabis aangeboden door een goede vriend(in): 65% van deze leerlingen gaf dat aan. Bij leerlingen uit het derde en vierde secundair zijn het ook vaker de goede vrienden die cannabis aanbieden (62%). Jongeren uit Brussel (71%) en uit een éénoudergezin bij de moeder (78%) krijgen ook vaker cannabis aangeboden door de goede vrienden. Zij die niet gelukkig zijn met hun familie, die niet overeenkomen met hun vrienden, niet gelukkig zijn op school, met hun woonplaats of met zichzelf, krijgen ook vaker cannabis toegestopt door een goede vriend(in) (67%). In het bso komt het vaker voor dat cannabis aangeboden wordt door een familielid (moeder: 19%, vader: 21%, oudere broer/zus: 23%, jongere broer of zus: 19%). Ook in gezinnen van 6 en meer personen wordt vaker cannabis aangeboden door een familielid (moeder: 11%, vader: 4%, oudere broer/zus: 17%, jongere broer of zus: 13%).
Perceptie van de effecten van cannabis	De meerderheid van de jongeren is zich bewust van het verslavende karakter van cannabis en het gevaar dat er aan verbonden is. Bijna 4 op de 10 jongeren is overtuigd dat cannabis niet gevaarlijk is als je voorzichtig bent met de hoeveelheid en de kwaliteit. Tegenover het onderzoek van 2007 is dit aantal met 11% gedaald. De eerste stelling (je kunt beter niet met cannabis beginnen...) is echter ook met 6% gedaald tov 2007. 39% van de jongeren is van oordeel dat cannabis helpt te ontspannen en dat het helpt om angsten te verminderen. 29% vindt dat je je met cannabis beter kan amuseren. Toch denkt nog steeds 1 op 5 van de jongeren dat het gebruik van cannabis geen gevaar inhoudt.
Poging om te stoppen met het gebruik van cannabis	Amper 9% probeert op dit moment hun cannabisgebruik te stoppen. Van de jongeren uit de lage sociale klassen geeft niemand aan dat hij/zij probeert te stoppen. Meer dan de helft van de huidige cannabisgebruikers geeft aan niet te willen stoppen. 39% wil wel stoppen, maar nog niet in de nabije toekomst.
Verslaving aan cannabis	Bijna een vierde van de gebruikende jongeren voelt zich verslaafd aan cannabis. Tegenover 2007 is dat een stijging van 7%.
De ouders informer	27% van de cannabisgebruikers bevestigt dat hun ouders op de hoogte zijn van hun cannabisgebruik. Voor het gebruik van alcohol is dit meer dan drie keer zo veel (86%).
Instemming van de ouders	De grote meerderheid van de jongeren denkt dat zijn/haar ouders niet akkoord gaan of zouden gaan met cannabisgebruik van hun kind.
Praten over cannabis	61% van de jongeren denkt dat praten over cannabis het gebruik ervan door jongeren kan helpen voorkomen. 67% van de jongeren vindt dat ouders een grote rol spelen in de preventie van cannabisgebruik bij jongeren. Iets meer dan de helft van de jongeren beweert de wetgeving rond cannabis te kennen. Meer dan één op twee jongeren zou met een goede vriend(in) over dit onderwerp kunnen praten. Het is duidelijk dat de mening van de leeftijdsgenoten belangrijker is dan die van de ouders. Slechts één op vijf zou er met zijn/haar moeder over praten, 1 op 6 met zijn/haar vader.
Cannabisgebruik in de omgeving	66% heeft vrienden die cannabis gebruiken, bij 54% gaat het om goede vrienden. Meer dan één op zes heeft een oudere broer of zus die cannabis gebruikt. 16% van de jongeren kent in zijn familie iemand (buiten het nucleair gezin) die cannabis gebruikt.

<u>Andere producten</u>	
Gebruik van andere producten als drug	De middelen die het meest geprobeerd zijn door de jongeren van tegenwoordig zijn hallucinogenen: 8% van de jongeren heeft hier al mee geëxperimenteerd. Meer dan de helft van hen deed dit al verscheidene malen. Cocaïne of crack volgt met 7% van de jongeren die al ervaring heeft met deze substantie. XTC is ook populair: 6% van de jongeren gebruikte het al; 67% van hen al enkele keren. Heroïne is al gebruikt door 4% van de jongeren; de helft van hen gebruikte het meermaals. Voor ketamine gelden dezelfde cijfers. 1 jongere op de 25 experimenteerde hier al mee. 1 op de 50 deed dit vaker. Tegenover 2007 is het druggebruik quasi verdubbeld. Het aantal mensen die reeds cocaïne en ketamine probeerden, is zelfs meer dan verdubbeld. Zeer opvallend zijn de stijgingen van het meermaals gebruik van middelen. Waar het in 2007 slechts enkele malen voorkwam, heeft de meerderheid in 2009 reeds meerdere malen deze middelen gebruikt. In 2007 probeerde 2% van de jongeren eenmaal heroïne. In 2009 kwam daar nog 2% bij die meermaals heroïne gebruikten.
Verskil volgens profiel	Ketamine: gebruikers van ketamine bevinden zich iets vaker in het bso dan gemiddeld (6%). In Brussel wordt ook vaker ketamine gebruikt (13%). Verder lijkt de drug beter ingeburgerd bij de Franstalige dan bij de Nederlandstalige jongeren: respectievelijk 6% en 2% van hen gebruikte het al. Heroïne: 11% van de Brusselse jongeren heeft al eens heroïne gebruikt. In Vlaanderen is dit 2%, in Wallonië 5%. In sociaal lagere klassen (5%) wordt het meer gebruikt dan in de hogere klassen (2%). Hallucinogenen: Iets vaker dan gemiddeld worden in het tso hallucinogenen gebruikt (10%). Jongeren die niet tevreden zijn over hun familie, over hun vrienden, hun school, hun woonplaats en zichzelf hebben al vaker hallucinogene middelen gebruikt (14%). XTC: Meer dan een tiende van de Brusselse jongeren heeft al eens XTC gebruikt (11%). Jongeren die niet tevreden zijn over hun familie, over hun vrienden, hun school, hun woonplaats en zichzelf hebben ook vaker XTC gebruikt dan gemiddeld (14%). Ook onder de 16-jarigen is er een grote groep die al XTC probeerde (11%). Cocaïne/crack: 16-jarigen (11%), jongeren uit het bso (12%), Brusselse jongeren (13%), jongeren uit Vlaamse steden (10%) geven aan al cocaïne of crack gebruikte te hebben.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/